

puiaki he haunga, ko tona oranga he piro, ko taana kai he pirau. Ahakoa i hea te tangata kei reira ia e hongī ana; he waha-reka ki te huka; he tikotiko i te kai, he whakaparu i nga matapihi. He aha te mea weriweri atu i a Rango?

He mea iti rawa a Rango engari ko ia te matapuna o te mate; he kai titaritari ia no nga purapura o nga mate kino—o te piwi taipo, o te mate kōhi me era atu mate. Ina taana titaritari i te mate. E tau ana ia ki runga ki nga mea piro, ki nga mea pirau, a hei tona rerenga ka tau ki runga o nga kai a te tangata—o te huka, o te paraoa, o te miiti, o te koura mara, me era atu kai, na ka paru aua kai i ona waewae. Hei te horomanga a te tangata i aua kai ka horomia ano hoki te kino i pania ra e nga waewae o Rango, ka heke ki te kopu o te tangata hei purapura mo te mate. He tika e kore nga tangata katoa e horo ana i te tiamu a Rango i pani ai e mate engari ko etahi e pangia e te mate pera ano hoki me nga tangata i honea nei i te pakanga. He tino kauwhau tenei na nga rata.

E ki ana a tatou tamariki i haere nei ki te whawhai, koinei tetahi mate nui o ratou i Ihipa i Karipori, he nui no te rango. Tu ana te kai popoke ana te rango, pango tonu. Ina pania te paraoa ki te tiamu kia tere tonu te whawhao i te paraoa ki roto o te waha ki te kore ka kapi katoa te paraoa i te rango, ka rite tonu hoki ki te tiamu. A, ahakoa hohoro te panga i te kai ki roto o te waha kaore te rango e rarua, ka uru ia ki roto o te waha hoia a horomia atu hoki, nawai ra ka taunga noaiho te hoia ki te kai rango, a, i te mate kai ka reka noaiho. Heoi ano pea na te puku maitai tonu i te puku hoia i kore ai e mate, otira mate iho.

He tikanga he te waiho i nga kowhao o nga whare paku-paku kia tuwhera ana, i nga mea pirau kia toha noa. Ko te tikanga pai me taupoki nga kowhao me tanu nga mea pirau. Ahakoa ra hoki kore te tangata e pangia e te mate engari he mea weriweri rawa te kai i te tiamu a Rango i pani ai.

He hunga ririki rawa a Waeroa, a Puruhi, a Rango, engari he take mai ratou no te mate no te kino—he hoa-riri no te tangata. Mo Ratou pea te whakatauki a Ngati-Porou, e mea nei, "He iti mapihi pounamu."

I kawea e tetahi tangata taana hoiho ki te tepara tu ai, i te kore rango e muimui mai ana i te tepara ka miharo ia ka whakamihī, katahi te tangata o te tepara ka ki, "E, he rango tonu, nui atu, engari ina tata nei i tangi ai te pere tina o te papara-kauta, i rongo nga rango i te pere kaati kua riro katoa ratou kei te papara-kauta kei te tina, akuanei kia mutu te kai ka hoki mai ano ki konei muimui ai, ke to ratou kainga hoki tenei."

Kia tupato ki a Rango; kia nui ake to tatou matakū i a ia i to tatou matakū i te kehua. Kaore ano a te kehua tangata i patu ai engari a Rango, tini atu, kaore pea tatou i te mohio, ko te pupuhi hoki a Rango he pupuhi ngaro, he pupuhi torohu.

Kaati nei nga korero mo Ratou. Ratou, ratou! Tatau, tatou!